

Cuiul lui Pepelea: ce învățăm din procesul de aderare la Schengen?

- o evaluare independentă -

Autor: Ciprian Ciucu

CUPRINS

Context.....	3
Metodologie.....	11
Stadiul actual al procesului de aderare a României la Spațiul Schengen.....	14
Absorția fondurilor alocate prin Facilitate Schengen și alte finanțări.....	21
Concluzii și recomandări.....	25

Context

Mai este mai puțin de o lună până la Consiliul Uniunii Europene pe Justiție și Afaceri Interne (JAI), acolo unde se va decide în mod formal dacă România și Bulgaria vor fi primite sau li se va amâna intrarea în Spațiul Schengen. Între timp a existat o multitudine de declarații politice și semnale, provocate mai ales de Franța, care au argumentat faptul că România și Bulgaria nu ar trebui să fie primite începând cu luna martie a acestui an în Schengen. Astfel, discuția a fost comutată din zona obiectivă a îndeplinirii condiționalităților tehnice în zona subiectivă a dispozițiilor politice.

Într-o primă etapă Centrul Român de Politici Europene (CRPE) a monitorizat timp de 6 luni (aprilie-septembrie 2010) activitatea autorităților române cu privire la stadiul de implementare a măsurilor pentru îndeplinirea *acquis-ului Schengen*. În această a doua etapă am monitorizat acțiunile autorităților din luna septembrie până în prezent – ianuarie 2011.

Monitorizarea a urmărit îndeplinirea angajamentelor oficiale asumate de către România în documentul de lucru intitulat *Planul de Acțiune Schengen*, realizat anual de către Departamentul Schengen, avizat de Comisia Națională de Autoevaluare Schengen¹, care funcționează sub coordonarea Ministerului Administrației și Internelor și aprobat de către Guvernul României. Din această comisie fac parte toate instituțiile din România cu atribuții în gestionarea *acquis-ului Schengen*.

În acest raport finalizăm monitorizarea independentă asupra instituțiilor statului român responsabile cu pregătirea tehnică în vederea aderării. Pe parcursul acestui raport ne vom concentra asupra progreselor sau asupra stăgărilor (dacă au existat) în ultima parte a anului 2010, din septembrie și până azi. Totodată vom trage și câteva învățăminte din lecția de politică europeană oferită României în contextul procesului Schengen. Vom prezenta opinia noastră cu privire la argumentele mai mult sau mai puțin justificate aduse de diverși reprezentanți ai Statelor Membre împotriva aderării imediate a României la Spațiul Schengen.

Scopul monitorizării a constat în aducerea la cunoștința publicului european în general și a celui român în special a stadiului pregătirii României pentru aderarea la spațiul Schengen la data prevăzută.

Proiectul în cadrul căruia este realizat acest raport de monitorizare independentă se derulează în România și Bulgaria (ambele țări candidate având ca țintă de aderare în anul 2011), folosind metodologii similare în cele două țări.

Pentru început însă trebuie să facem niște precizări care țin de aspectul procedural, adică ceea ce numim *acquis-ul Schengen*.

Ce este și cum se aplică *acquis-ul Schengen*

Din punctul de vedere al autorităților române tot ce avea România de făcut este să respecte *acquis-ul Schengen*, care este parte a *acquis-ului european*. *Acquis-ul* reprezintă ansamblul de drepturi și obligații comune ce se aplică tuturor statelor membre.

¹ Din această Comisie fac parte toate instituțiile cu atribuții în implementarea *acquis-ului Schengen*.

Pentru a da o formă legală procedurii de aderare, s-au instituit următorii trei pași de urmat pe care orice stat candidat trebuie să îi parcurgă în cadrul unui proces de evaluare:

1. Transmiterea unei Declarații de pregătire (*Declaration of readiness*) în care se spune că suntem gata și că putem începe să fim evaluați;
2. Completarea și transmiterea unui chestionar de auto-evaluare. Chestionarul este croit pe tehnicitățile specifice domeniului Justiție și Afaceri Interne, și mai exact pe acquis-ul Schengen.
3. Derularea unui număr de șapte vizite de evaluare în care experți din Statele Membre au venit pe teren și au evaluat la fața locului adoptarea legislației și implementarea măsurilor tehnice de supraveghere și a procedurilor în următoarele domenii:
 - a. Cooperare polițienească (23-29 martie 2009);
 - b. Protecția datelor personale (29 aprilie - 1 mai 2009);
 - c. Vize (2 - 11 iunie 2009);
 - d. Frontiere maritime (3-7 septembrie 2009);
 - e. Frontiere aeriene (15-18 noiembrie 2009);
 - f. Frontiere terestre (26 martie – 01 aprilie 2010);
 - g. Sistemul de Informații Schengen/SIRENE – (6 –10 decembrie 2010).

Din 2007 și până acum, România a trebuit să implementeze prevederi referitoare la protecția datelor personale, Sistemul de Informații Schengen (SIS), frontierele aeriene, terestre și maritime cât și cele referitoare la cooperarea polițienească și regimul vizelor. Toate aceste capitole ale „pachetului Schengen” sunt analizate exhaustiv și numai după ce se consideră că toate criteriile au fost îndeplinite se oferă avizul favorabil al unui grup de evaluare cu mandat din partea Consiliului JAI.

Experții Consiliului sunt de fapt reprezentanți de resort ai Statelor Membre. Ei fac raporte pe baza cărora constată stadiul de implementare al acquis-ului și recomandă ridicarea controalelor la frontierele interne. Acești experți sunt lucrători în ministerele de interne sau de justiție din Statele Membre și au mandat de evaluare din partea Consiliului UE pe Justiție și Afaceri Interne. Rapoartele sunt apoi aprobate în cadrul Grupului de lucru Evaluare Schengen (SCH-Eval) din cadrul Consiliului Uniunii Europene.

Procedura de luare a deciziei

În tot acest proces, eminent tehnic, Parlamentul European (PE) are un rol consultativ. Decizia finală aparține Consiliului UE format din miniștri de interne ai Statelor Membre. Decizia este consensuală și se ia în unanimitate. Ei bine, aici intervine **cuiul lui Pelelea**²: votul, prin esența lui este unul politic. Decizia finală aparține unor politicieni (tot așa cum decizia de a integra România și Bulgaria în Uniunea Europeană în 2007 a aparținut unor politicieni).

² **Cuiul lui Pelelea = drept abuziv pe care și-l ia cineva, legându-se de un pretext, pentru a stingheri pe altul (dex online).**

Dacă ar acționa cutumiar, Consiliul n-ar trebui să-și bazeze decizia pe altceva decât pe consultarea PE și pe rapoartele adoptate în cadrul SCH-Eval. Nu există până acum vreun caz în care votul Consiliului să fi avut la bază alte argumente de genul celor politice care-i sunt acum atașate României și Bulgariei.

Mecanismul de Coopare și Verificare (MCV) pe Justiție, situația neintegrării sociale a romilor sau alte argumente aduse în discuție cum ar fi nivelul de salarizare al vameșilor nu au făcut niciodată parte din acquis-ul Schengen sau din ceea ce și-au asumat România și Bulgaria să îndeplinească. Acestea sunt măsuri introduse suplimentar, cu care alte state candidate nu s-au confruntat.

Pe această logică se bazează și poziția Președintelui Traian Băsescu care a susținut că România și Bulgaria sunt discriminate.

Președintele Comisiei Europene (CE), Jose Manuel Barroso a subliniat cu ocazia vizitei de la București din data de 8 noiembrie 2010 că "în măsura în care toate criteriile sunt îndeplinite, nu există nicio legătură din punct de vedere legal între aderarea la Spațiul Schengen și MCV".

Chestiunea încrederii dintre statele membre

Însă, cu ocazia aceleiași vizite de la București, Președintele CE a deschis oarecum dezbateră și a ridicat mînea la fileu cu următoarea declarație: "Consolidarea încrederii în statele membre este crucială".

Ori, România nu a convins prin nereformarea justiției că merită încrederea partenerilor europeni, cel puțin în ceea ce privește cele două domenii în care și-a dat cuvântul că le va gestiona cu responsabilitate: reformarea justiției și lupta împotriva corupției.

Chestiunea încrederii a deschis și subiecte precum incapacitatea personalului MAI de a păzi eficient și responsabil granițele de Sud-Est ale Uniunii sau de a gestiona informațiile din Sistemul de Informații Schengen (SIS). Este voba despre aspecte legate de integritate, pe care le vom detalia în cursul acestui raport. Cum vom afla, multe dintre aceste supoziții nu sunt întemeiate și în comunicarea politică a partenerilor europeni se operează cu generalități greu de cuantificat.

Pentru analista Elizabeth Collet de la Migration Policy Institute, citată de Evenimentul Zilei, adevăratul motiv pentru care României și Bulgariei li se întîrzie aderarea este altul. *"Cred că Franța și Germania, împreună cu un anume număr de alte țări, au dificultăți politice să se arate deschise față de imigrație. Chiar în cadrul european, aceasta este controversată în timpul unei crize economice"*.

În același context al încrederii autorităților române și bulgare le este oferit drept contra-argument pentru intergrarea rapidă precedentul grec. Grecia a fost respinsă la examen de trei ori înainte de a fi integrată în Schengen și astăzi are cele mai mari dificultăți în a-și păzi frontiera cu Turcia. "Poate că există și o neliniște legitimă privind frontiera greacă", explică aceeași Elizabeth Collet. "În prezent, frontiera greacă este o zonă de tensiune. Și dacă Bulgaria ar intra în spațiul Schengen, ea ar deveni viitoarea zonă frontalieră de tensiuni pentru imigrația ilegală, or acesta este un motiv de îngrijorare pentru unele țări", spune ea³.

³ „Porțile spațiului Schengen vor rămâne închise pentru România și Bulgaria” Evenimentul Zilei, 15 ianuarie 2011

Ideea de prioritate zero

Atât Președintele României cât și diverși miniștri ai cabinetului Boc au declarat în numeroase rânduri că pentru România accesul la Spațiul Schengen reprezintă prioritatea zero. La început acest deziderat părea ușor de atins și ușor de cuantificat electoral. Lucrurile însă s-au precipitat în mod neașteptat în anul 2010 când au început să fie aduse în discuție alte chestiuni din zona justiției și afacerilor interne asumate și nerealizate de către România, dar care nu au fost parte a *aquis*-ului Schengen și asupra cărora România nu a fost evaluată de către Consiliul UE. A existat o monitorizare separată și diferită a Comisiei Europene pe Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV) dar aceasta nu a fost legată formal (semnată, parafată) de Schengen. Conform rapoartelor de monitorizare publicate de Comisia Europeană, România nu și-a îndeplinit satisfăcător obligațiile asumate în 2007.

Alina Mungiu-Pippidi, profesor la Hertie School of Governance din Berlin, într-o declarație dată pentru *Financial Times*, este de părere că „după Schengen mecanismele de presiune ale UE asupra României vor tinde spre zero⁴.” Aceasta poate fi una dintre cheile în care poate fi interpretată poziția statelor care se opun României și Bulgariei.

În contextul în care liderii români au tot repetat „prioritatea zero”, liderii altor State Membre au văzut aici o modalitate prin care să-și consolideze poziția de negociere, dincolo de contextul procedural obișnuit. Această abordare are două tăișuri deoarece poate duce la lipsa încrederii noilor state membre în funcționarea formal-legală pe care ar trebui să se bazeze o construcție multi-statală democratică așa cum se dorește a fi Uniunea Europeană.

Miza și beneficiile Schengen pentru România

Miza este în principal psihologică și de imagine. Știindu-se cu temele tehnice făcute românilor nu vor să mai înregistreze încă un eșec. Uniunea a fost mereu privită cu mare încredere în România. A fi în Uniune înseamnă pentru români a avea drepturi egale. Chiar dacă drepturile de circulație nu sunt afectate, la nivel psihologic, trecerea prin puncte de graniță într-o Uniune fără granițe este de natură să creeze o impresie artificială de departajare.

Nici drepturile de muncă și nici drepturile de ședere nu sunt afectate de neintrarea în Schengen. Principalele efecte se simt la nivel primar în rândul afacerilor din domeniile transporturilor și turismului. Acestea înregistrează costuri adiacente induse de timpii suplimentari petrecuți la granița de Vest. La nivel secundar, chiar competitivitatea produselor românești este afectată în mică măsură deoarece costurile de transport se regăsesc în costurile finale cu care sunt comercializate produsele românești în Uniunea Europeană. Iar aproape 80% din exporturile României se duc către Uniunea Europeană.

⁴ „EU's newcomers smart over Schengen delay”. *Financial Times*, 21 ianuarie 2011

Tandemul cu Bulgaria

România și Bulgaria reprezintă până în acest moment ultimul „val de aderare” la Uniunea Europeană și este probabil ca situația să rămână așa pentru o bună perioadă de acum încolo. Asta pentru că UE și-a schimbat abordarea în procesul de extindere. Atât țările din Balcanii de Vest cât și țările din cadrul Parteneriatului Estic sunt tratate individual. Progresele lor sunt tratate individual.

Integrarea României și Bulgariei în Spațiul Schengen reprezintă de fapt (alături de accesul la Zona Euro) o rămășiță tehnică a procesului de integrare europeană inițiat în cadrul aceluiași val de aderare menționat anterior.

Cele două state au demarat împreună procesul prin semnarea Tratatului de Aderare și sunt evaluate împreună. Zona geografică pe care o protejează vine în sprijinul acestei logici. Dacă unul dintre cele două state performează mai puțin și înregistrează raporte negative din parte experților Sch-Eval atunci ambele state vor fi ținute pe marginea Spațiului Schengen. Se aplică principiul conform căruia viteza de aderare la Schengen este de fapt viteza ultimului clasat în acest tandem.

Momentan Bulgaria a înregistrat un raport negativ din partea experților Sch-Eval cu privire la protejarea granițelor terestre (granița cu Turcia). Cu toate că autoritățile bulgare au inițiat măsuri rapide pentru a corecta situația, timpul scurt rămas până la reunirea Consiliului UE pe Justiție și Afaceri Interne nu mai face posibilă o nouă re-evaluare. Acest aspect ar putea duce la amânarea intrării celor două state în Spațiul Schengen așa cum a fost inițial preconizat, în luna martie 2011.

Opoziția Franței și a altor state mebre

Franța a fost în anul 2010 și a rămas în 2011 țara care s-a opus direct aderării României și Bulgariei în spațiul Schengen. Așa cum am prevăzut în luna septembrie, Franța și-a căutat aliați pentru a nu fi singura țară care se va opune în Consiliul UE. Până în acest moment, a găsit în mod deschis acești aliați în Germania și Finlanda.

Franța a dat impresia că se opune din principiu acestor țări, căutând pe parcurs diferite argumente care s-au dovedit ușor de demontat. Două dintre acestea, respectiv legarea neîndeplinirii jaloanelor (benchmarks) din Mecanismului de Verificare și Cooperare pe justiție și problema neintegrării rromilor au fost tratate în raportul anterior realizat de CRPE în octombrie 2010. În prezent dăm atenție evoluției argumentației reprezentanților Franței care lasă impresia că pur și simplu caută pretexte pentru a împiedica aderarea României și Bulgariei la Schengen la termenul stabilit. Declarațiile reprezentanților Franței sunt preluate de mass-media și par plauzibile publicului nefamiliarizat cu un subiect atât de tehnic. Alegem două dintre astfel de subiecte care sunt reprezentative pentru jocul politic francez. Acestea denotă ori neseriozitate ori o lipsă gravă a cunoașterii aspectelor tehnice, de altfel de neacceptat la un nivel atât de înalt: chestiunea pericolului compromiterii datelor din Sistemul Informatic Schengen (SIS) și chestiunea relației României cu Republica Moldova.

Ce este SIS și ce este de compromis?

Laurent Wauquiez, ministrul francez al afacerilor europene acreditează ideea conform căreia aderarea României și Bulgariei la spațiul Schengen amenință securitatea Europei. Cităm: "dacă baza de date (...) a Spațiului Schengen cade în mainile criminalității organizate internaționale, întreaga securitate internă europeană se șterge⁵".

Ceea ce nu știe sau ignoră reprezentantul Franței este că România are deja acces la această bază de date încă din 5 noiembrie 2010 după ce Consiliul UE pe JAI, a decis în urma recomandărilor Sch-Eval accesul României. De asemenea, Parlamentul European a votat cu o majoritate covârșitoare în favoarea Deciziei 365/2010. Astfel, încă din toamnă, România introduce date în sistem, iar pe baza alertelor primite autoritățile române au localizat 192 de persoane ce fac obiectul unor semnalări în SIS. În consecință, subiectul este nesperios.

Pentru a stabili dacă Wauquiez are dreptate trebuie să înțelegem ce fel de date regăsim în acest sistem, cine are acces la aceste date și în ce fel. Datele care intră în sistem sunt următoarele:

Persoane	Bunuri (furate, tănuite sau pierdute)
<ul style="list-style-type: none"> - Persoane care fac obiectul unor proceduri de extrădare sau de predare în baza unui mandat european de arestare; - Persoane (inadmisibili) străine împotriva cărora s-a dispus măsura nepermitterii intrării; - Persoane dispărute; - Persoane citate pentru a se prezenta în fața autorităților judiciare; - Persoane care fac obiectul supravegherii discrete sau controlului specific. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vehicule cu motor, cu o capacitate cilindrică mai mare de 50 cm cubi, remorci și rulote, documente și plăci cu numere - Armele letale - Documentele de identitate eliberate, permise de reședință, documentelor de călătorie - Bancnote sau titluri de valoare - Ambarcațiuni, aeronave

Din toate aceste categorii de informații doar ultima categorie nu face parte din aria informațiilor care sunt deja făcute publice de către alte autorități (justiție, externe, poliție). Dar această categorie vizează în special măsuri anti-terorism.

La date au acces polițiștii, dar după sistemul *hit by hit*. Cu alte cuvinte pentru apariția unei semnalări trebuie introduse date exacte, care trebuie deținute în prealabil. Orice căutare întregirează numele și ID-ul operatorului. Nu se pot efectua căutări după cuvinte cheie și nici nu se poate copia baza de date ca atare.

Chestiunea relației României cu Republica Moldova

În ultimul timp cetățenii Europei de Vest sunt din ce în ce mai sensibili la teme precum siguranța personală și

"Ceea ce spune Franța este foarte simplu: bineînțeles că României și Bulgariei nu li se închide ușa, dar este nevoie să fie respectate criteriile simple. Primul este că trebuie să fim siguri în legătura cu frontierele noastre", a explicat Wauquiez, subliniind că România "nu recunoaște frontiera cu R. Moldova, pe unde trec fluxurile". Hotnews.ro /10.12.2010

⁵ Hotnews.ro, 20 ianuarie 2011

migrație. S-a încercat și parțial s-a reușit acreditarea ideii că prin România vor avea acces în vest valuri de imigranți veniți din Republica Moldova. Pe acest subiect România a înregistrat două critici. Prima se referea la faptul că nu ar recunoaște granița cu Republica Moldova, iar cea de-a doua la politica de acordare a cetățeniei românilor din Republica. Moldova.

Prima critică este ușor de contracarat. Impulsionată fiind chiar de cancelarul german Angela Merkel, cu ocazia vizitei de la București de la jumătatea lunii octombrie 2010, România a semnat tratatul privind regimul frontierei de stat cu Republica Moldova cu două săptămâni înainte de declarația aceluiași permanent neinformaț Wauquiez.

Cea de-a doua critică se referă la faptul că România îngroașă rândul emigranților din zona non-EU dând cu ușurință cetățenie românilor din Republica Moldova. Nu vom argumenta aici legitimitatea acestei politici (reparație istorică, decizie identitară), ci ne vom mărgini să constatăm că, conform EUROSTAT, în anul 2008, Franța a acordat nu mai puțin de 120.000 de cetățenii celor din propriile colonii și din restul lumii, în timp ce România, în același an, a acordat aproximativ 4000 de cetățenii. Din păcate, nu deținem date exacte, dar estimările arată că la nivelul anului 2010 România a acordat aproximativ 32.700 de cetățenii iar Franța a acordat în jur de 150.000 de cetățenii. Chiar dacă anul 2010 a reprezentat un „vârf” în acordarea de cetățenii de către România, cifra rămâne net inferioară Franței. Și în nici un caz nu se susțin cifrele de milioane de imigranți, așa cum au fost ele înaintate de o parte a presei tabloide din țările care se confruntă cu probleme legate de imigrație.

Criteria duble și credibilitatea Franței

Ceea ce se știe mai puțin în lumea neinițiatilor cu privire la domeniul justiției și afacerilor interne din cadrul Uniunii Europene este că nu există un singur tip de evaluare, cum este evaluarea inițială de acces la Schengen. Astfel, statele membre Schengen sunt evaluate cel puțin o dată la 5 ani cam pe aceleași criterii și în aceeași formă în care sunt evaluate statele candidate. Este normal, procedurile Schengen evoluează și apar noi tehnologii de securizare și supraveghere.

Până acum toate statele au fost evaluate, dar au existat și rapoarte negative. De exemplu Franța a avut rapoarte negative din partea experților Sche-Eval cu privire la securizarea granițelor terestre și maritime. Și Grecia are mari probleme, conform aceluiași rapoarte cu privire la securizarea granițelor maritime. În concluzie există țări care nu respecta *acquis*-ul Schengen. Franța are în prezent un plan de acțiune monitorizat de către Sch-Eval, așa cum și România și Bulgaria au pentru că sunt în stadiul de țări candidate.

Pe de altă parte, nu există mecanisme de coerciție care să poată impune sancțiuni statelor care sunt deja membre ale Acordului Schengen. În acest moment, există semnale cum că CE vrea să preia atribuțiile Consiliului UE pentru a monitoriza statele care sunt deja membre. Este totuși greu de crezut că va reuși să aplice și sancțiuni.

Din cauza modului haotic și nedocumentat prin care s-a opus României dar și datorită propriilor probleme în gestionarea *acquis*-ului Schengen Franța are probleme de credibilitate. Nu au astfel de probleme țări precum Olanda sau Germania care sunt consecvente în timp și care nu au probleme cu experții Sche-Eval.

Nu spunem aici că ar trebui coborâtă ștacheta sau nota de trecere. Dar este cel puțin bizar ca un stat care are propriile sale probleme tehnice să pună piedici unui alt stat care și-a îndeplinit condițiile tehnice.

Mai mult, aderarea României a fost finanțată în parte de Uniunea Europeană, România a beneficiat de expertiza Statelor Membre, în special Germania și Franța, securitatea frontierei este asigurată printr-un contract cu un concern franco-german.

Răspunsul Bucureștiului

Răspunsul Bucureștiului a fost foarte energic mai ales în urma scrisorii miniștrilor de Interne ai Franței și Germaniei adresate Comisiei Europene, prin care se milita pentru neadmiterea României și Bulgariei în Schengen și care lega Mecanismul de Cooperare și Verificare pe Justiție de procesul Schengen.

Redăm mai jos poziția ministrului de externe Teodor Baconschi la această scrisoare. Răspunsul acestuia, prin modul de exprimare, reflectă cel mai bine starea de spirit a autorităților române cu atribuții în gestionarea procesului Schengen.

Franța nu ar putea vota pentru aderarea României la Schengen după ce a spus ce a spus, dar nici nu se face să respingi prin vot politic un raport care spune că tehnic vorbind suntem în regulă. [...] Ce i-a cășunat Parisului? Nu am un răspuns, iar oameni de obicei foarte bine informați par și ei să speculeze mai degrabă decât să știe sigur. Adevărul este că Franța a făcut o figură lamentabilă. Și nu spun asta pentru că suntem „noi” versus francezii. De pildă, nu spun că Olanda a făcut o figură lamentabilă deși Olanda se opune și ea (nu a semnat scrisoarea franco-germană, dar a spus-o) aderării României la Schengen pentru că avem probleme cu corupția. Este corect? Nu știu. Ce știu e că ar fi trebuit să ne așteptăm. Am intrat în UE cu acel mecanism de verificare pe justiție de care ne-am cam bătut joc, pe logica: acum suntem membri UE, nu mai aveți ce ne face. Am tot scris despre asta, despre modul în care Parlamentul blochează dosare, despre cum guvernul Tăriceanu a încercat imediat după ianuarie 2007 să desfășoare instituțiile în care UE investise atâta. Totul în ideea că, gata, ne-am văzut cu sacii în căruță, nu mai aveți ce să ne faceți. Ei, uite că au! Avem nevoie de votul lor pentru a intra în Schengen. Dar, stați puțin, ne răgoim noi, nu e drept, corupția nu era criteriu pentru Schengen. Dar, stați puțin, și voi ne-ați tras pe sfoară și nu ați făcut ce ați promis, acum ne trageți de urechi și ne spuneți să facem cum am promis în ce privește Schengen? Cum ați devenit voi românii atât de paroliști în ce privește subiectul Schengen și doar în ce privește subiectul Schengen? Cam acesta este dialogul mental care se poartă acum între România și țările din UE care mereu ne-au presat pe subiectul corupției, cum e Olanda. Ei bine, cine are dreptate aici? Ce e corect și ce e incorect? Astea fiind spuse, nu pot să mă supăr pe Olanda: ei ne-au spus mereu părerea lor în ce privește corupția din România, au fost și pe punctul de bloca aderarea României la UE din același motiv. Olanda a fost coerentă și consistentă pe subiect. Nu însă și Franța. Parisul a fost capitala care a spus în 2004 să nu e așa mare bai cu corupția din România, pentru ca acum să se trezească că este. Ba chiar, corupția a fost ultima temă cu care au vrut să blocheze intrarea în Schengen, prima dată au fost romii, apoi Republica Moldova și abia apoi corupția. Deci, nu cred în buna credință a Franței pe subiectul corupției de aici, vom afla poate la un moment mai multe amănunte.

Cristian Ghinea, „Schengen ori moartea”, Dilema Veche, 27/01/2011

„Scrisoarea miniștrilor de interne francez și german are niște probleme de redactare. În primul rând, se adresează Comisiei, deși decizia se ia în Consiliul de Justiție și Afaceri Interne. Prin urmare, destinatarul e greșit. [...]Textul include niște abordări de eseu politic. Nu cred că o formulă de tipul <starea generală curentă din cele două țări> poate fi acceptată ca model de lucru. Sunt generalități care nu se susțin. Orice țară din lume are problemele ei, niciuna nu e perfectă”.

"Putem spune: dragi parteneri europeni, suntem stat membru, ne-am facut datoria. Dacă vreți să vă faceți și voi datoria, așa cum e scris în Tratatul de Aderare al României, sunați-ne! Pentru că este un contract acolo: scrie că în momentul în care vom îndeplini condițiile tehnice vom adera la spațiul Schengen", afirmă Teodor Baconschi.

Președintele Băsescu a răspuns cu aceeași ocazie că „nu vom accepta o discriminare din partea nimănui, fie ea și din partea celor mai puternice state ale UE.”

Președintele Senatului României, Mircea Geoană, a cerut printr-o scrisoare sprijinul Președinților Parlamentelor din statele membre ale UE precum și Parlamentului European, pentru aderarea României la Spațiul Schengen în martie 2011. Geoana sublinia că "antepunerea din partea unora dintre statele membre reprezintă o formă de presiune fără precedent".

Metodologie

Din punctul de vedere al instrumentului principal de planificare evaluat (Planul de Acțiune Schengen), acest raport nu continuă metodologia folosită în primul raport dedicat subiectului Schengen lansat în luna octombrie 2010 de către CRPE – „Pregătiți pentru Schengen? Absolvenți cu indulgență”. Reamintim că în raportul din 2010 datorită unor probleme de comunicare internă din cadrul MAI și cu efecte între comunicarea dintre CRPE și MAI nu am avut, deși am solicitat repetat, acces la Planul de Acțiune Schengen (PAS) pe anul 2010. Astfel, am folosit atunci singurul instrument ce putea fi urmărit și monitorizat: PAS 2009. În acest moment neînțelegerile în comunicare s-au rezolvat, iar MAI ne-a pus la dispoziție PAS 2010.

Am ales să continuăm evaluarea pe PAS, versiunea 2010, considerându-l un instrument actualizat și fiind instrumentul de planificare care a stat la baza majorității acțiunilor îndeplinite. O foarte mare parte din volumul măsurilor tehnice au fost luate de către autoritățile române în anul 2010. Această decizie ne lipsește de compararea unor date longitudinale (culese la intervale diferite de timp) dar ne oferă o imagine mult mai clară asupra datelor transversale (culese o singură dată din toate domeniile procesului Schengen, relevante și actuale).

PAS 2010 a fost realizat pe baza recomandărilor făcute de către experții SCH-Eval și este compus mai degrabă din operațiuni tehnice de îndeplinit decât din măsuri clar corelate cu Acquis-ul Schengen. Planurile anterioare, deși mai ușor de raportat la acquis, deveneau irelevante pe măsură ce măsurile erau implementate iar vizitele de evaluare prezentau rapoarte în care puneau accentul pe diferite operațiuni - reglaje fine - pe care România a trebuit să le realizeze. Apreciem revizuirea PAS 2010 în sensul fundamentării acestuia pe baza recomandărilor din rapoartele survenite în urma vizitelor de evaluare ca fiind o abordare inspirată și realistă, orientată spre îndeplinirea la timp a aspectelor tehnice și a tuturor recomandărilor.

Interpretarea măsurilor din acest document diferă: dacă în primul am evaluat îndeplinirea aspectelor cerute la nivel general de *acquis-ul* Schengen în PAS 2010 evaluăm în principal realizarea măsurilor recomandate în urma vizitelor realizate de către experții Sch-Eval. Astfel, măsurile nerealizate în totalitate nu înseamnă nerespectarea *acquis-ului* Schengen ci nerealizarea unor măsuri suplimentare care țin dealtfel de procesul permanent al îmbunătățirii siguranței și a securizării frontierelor.

Modelul de evaluare

Evaluarea de față este una sumativ-descriptivă. Este în principal descriptivă (opusă celei cauzale) deoarece nu evaluează cauzele care au dus la îndeplinirea/neîndeplinirea condițiilor tehnice și caracteristicile subiectelor evaluate. Este sumativă deoarece intervine la final de implementare și nu evaluează procesul cu intenția de a-l corecta, ci examinează efectele și sintetizează rezultatele.

În procesul de evaluare am cules atât date cantitative cât și calitative, și am folosit în principal date secundare (dar de încredere) provenite din documente oficiale sau de uz intern ale autorităților române.

Monitorizarea noastră s-a axat pe două direcții: (1) Progresele României (stadiul) în domeniile *acquis*-ului Schengen și (2) Absorbția fondurilor alocate prin Facilitatea Schengen.

1) Progresele României (stadiul) în domeniile *acquis*-ului Schengen supuse evaluării

- a. Frontiere (aeriene, terestre, maritime)
- b. Vize
- c. Cooperare polițienească
- d. Sistemul de Informații Schengen / Biroul SIRENE
- e. Protecția datelor

Din cauza faptului că încă din evaluarea inițială măsurile din domeniile *Imigrație* și *Cooperare judiciară* au fost îndeplinite, am scos aceste domenii din evaluarea curentă.

(2) Absorbția fondurilor alocate prin Facilitatea Schengen.

- f. Analiza obiectivelor finanțate prin Facilitatea Schengen;
- g. Nivelul absorbției fondurilor alocate;

Am evaluat activitățile/măsurile incluse în Planul de Acțiune Schengen pe baza unei scale cu patru niveluri:

minus (-)		plus +	
nerealizat	Mai degrabă nerealizat	Mai degrabă realizat	Realizat

Unde:

Nerealizat = măsurile/activitățile nu sunt realizate și nu au nicio șansă să fie finalizate la timp în forma convenită și asumată cu partenerii europeni;

Mai degrabă nerealizat = măsurile/activitățile sunt începute, dar preconizăm că nu vor fi finalizate la timp;

Mai degrabă realizat = măsurile/activitățile sunt aproape implementate, au șanse să fie terminate la timp (cele mai multe dintre acestea și-au depășit cel puțin odată termenul de implementare);

Realizat = măsurile/activitățile au fost realizate în termen sau până la zi (luna decembrie).

Evaluarea s-a bazat pe:

- Adaptarea legislației românești la *acquis*-ul Schengen (acte normative/norme de aplicare, etc.);
- Existența infrastructurii necesare pentru realizarea responsabilităților asumate și pentru implementarea *acquis*-ului Schengen;
- Construirea capacității administrative necesare (în special pregătirea profesională);
- Asigurarea finanțărilor necesare pentru implementarea cerințelor Schengen (Facilitatea Schengen, co-finanțări naționale și alte instrumente de finanțare ale Uniunii Europene).

Metodologia aplicată pe parcursul celor 5 luni de monitorizare a constat în:

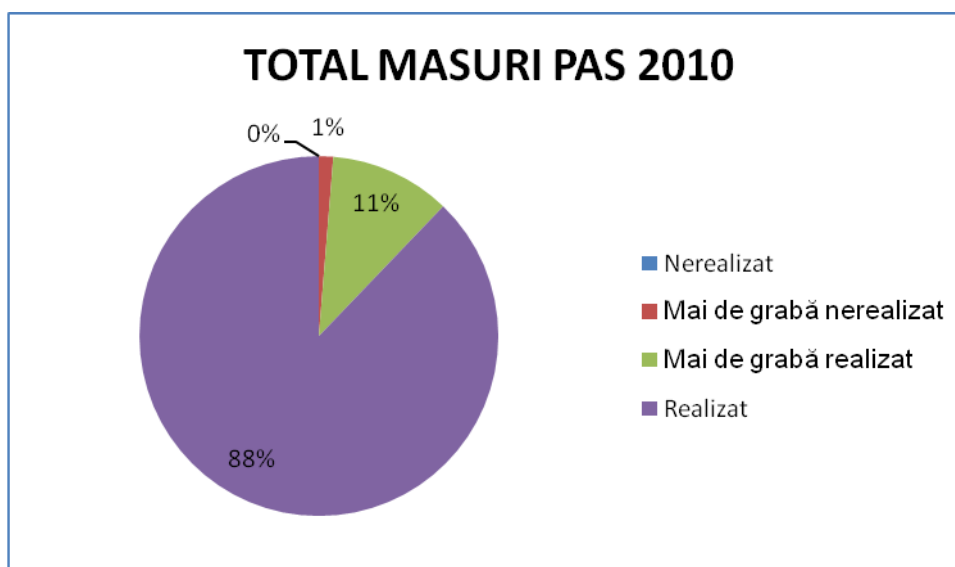
1. Analiza documentelor: identificarea de date secundare, rapoarte, declarații, documente strategice emise de instituțiile relevante, inclusiv de instituțiile europene.
2. Analiză de conținut (informații neclasificate) asupra cadrului legislativ și instituțional, rapoarte de evaluare, informații publicate de către Comisia (interguvernamentală) de autoevaluare Schengen și de către instituțiile cu atribuții în domeniul aderării la Spațiul Schengen, declarații făcute la nivel administrativ și/sau politic.
3. Monitorizarea activității autorităților politice și administrative cu responsabilități în vederea aderării la Schengen în funcție de indicatori precum: cadru instituțional, coordonare, proceduri, eficiența în realizarea sarcinilor; transparență și răspundere cu privire la activitățile principale (informații neclasificate); realizarea obiectivelor.
4. Interviuri cu reprezentanți ai autorităților politice și administrative, experți independenți în domeniu.
5. Solicitări de informații publice.
6. Colectarea datelor din mass-media și realizarea de analize tematice și de conținut.

STADIUL ACTUAL AL PROCESULUI DE ADERARE A ROMÂNIEI LA SPAȚIUL SCHENGEN

CRPE a monitorizat 156 de măsuri cuprinse în Planul de evaluare Schengen realizat la nivelul anului 2010. Sub coordonarea metodologică a Ministerului Administrației și Internelor, la realizarea planului în sine (nu doar la îndeplinirea măsurilor cuprinse de către acesta) au contribuit mai multe instituții.

Cele 156 de măsuri monitorizate au fost evaluate după cum urmează:

Nerealizat	0
Mai degrabă nerealizat	2
Mai degrabă realizat	17
Realizat	137

Cum interpretăm datele?

Nu au existat măsuri nerealizate. În ceea ce privește măsurile *mai degrabă nerealizate* și *mai degrabă realizate*, acestea nu reflectă nerespectarea *aquis*-ului Schengen ci, de cele mai multe ori, este vorba despre măsuri suplimentare recomandate de către experții Sch-Eval sau apărute din inițiativa proprie a autorităților române. Acolo unde măsurile nu sunt realizate, autoritățile române au luat măsuri alternative pentru a respecta standardele din Catalogul Schengen care conține cele mai bune practici și recomandări.

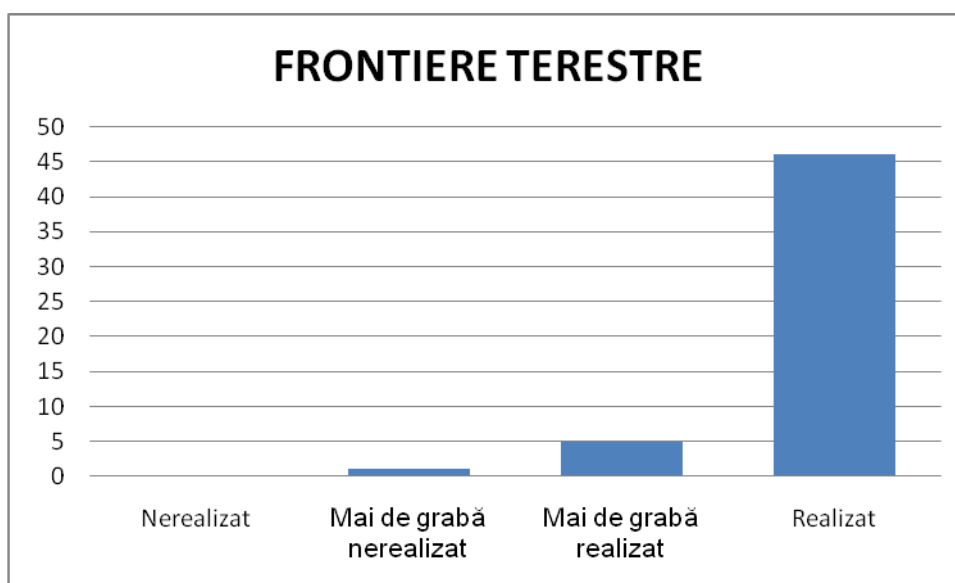
Este normal ca anumite măsuri să nu fie încă finalizate deoarece multe dintre vizitele de evaluare s-au derulat în anul 2010 sau spre sfârșitul acestui an.

Aceste măsuri încă nerealizate nu au o influență asupra integrării în spațiul Schengen. Ar fi putut influența aderarea dacă experții Sch-Eval, în urma vizitelor de evaluare, ar fi raportat negativ situațiile de la fața locului și ar fi cerut o re-evaluare. În acest moment, nu au mai fost solicitate vizite de re-evaluare.

În cele ce urmează interpretăm statistic fiecare măsură în parte, prezentăm măsurile care mai sunt de realizat și oferim explicații pentru fiecare dintre acestea în parte.

Frontiere TERESTRE: 52 de măsuri

Misiunea de evaluare a avut loc în perioada 26 martie – 1 aprilie 2010. Deși nu recomandă revizitarea țării, Comitetul de Evaluare a efectuat o vizită suplimentară pentru a evalua PTF - urile Moravița rutier și feroviar, precum și managementul integrat al supravegherii frontierei cu noul echipament planificat a fi achiziționat pentru dotarea structurilor teritoriale și locale ale PFR, în perioada 15-17 noiembrie 2010. Constatările au fost pozitive.

Măsurile care sunt de implementat se referă la următoarele aspecte:

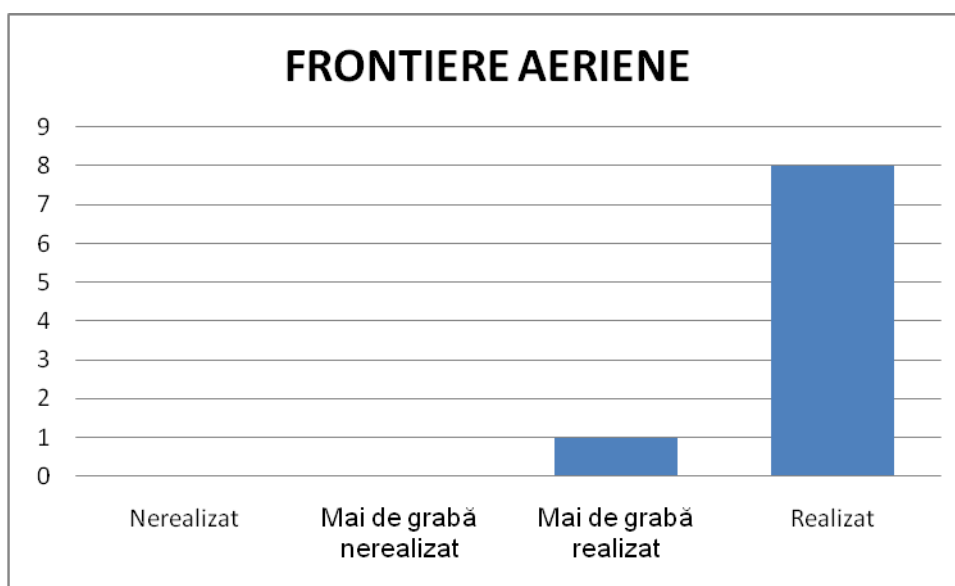
Măsura / recomandare Sch-Eval	Explicație / Stadiu
Finalizarea procesului de adoptare a "Strategiei Naționale pentru Managementul Integrat al Frontierei" pentru perioada 2010 – 2012 și stadiul de implementare a acesteia.	Documentul se află la Consiliul Suprem de Apărare a Țării (CSAT), în curs de finalizare.
Asigurarea și permanentizarea supravegherii frontierei de stat prin mijloace aeriene. Disponibilitatea elicopterelor aparținând forțelor polițienești 24/7 pentru activități de intervenție.	Se caută mijloace prin care să fie sporit numărul de elicoptere.
Construirea unui gard între terminalul de pasageri și cel de camioane pentru împiedicarea trecerii necontrolate a persoanelor neautorizate între cele două zone PTF Siret și PTF Sculeni,	Proces în derulare
Instalarea unui sistem fix de supraveghere în zona nelocuită dintre frontiera cu râul Prut și satele din apropierea râului considerate că reprezintă cel mai înalt grad de risc în trecerile ilegale de frontieră; SPF Răducăneni	Proiect în curs de desfășurare Se asigură securizare mobilă: patrulare, mașini, echipament portabil.

Îmbunătățirea supravegherii pe fluviul Dunărea în ceea ce privește legislația și acordarea de facilități suplimentare pentru controlul de trecere a frontierei PTF Orșova	Proces în derulare
Implementarea cu celeritate a viitorului sistem de supraveghere fixă. Până acesta va fi funcțional este necesară utilizarea de echipamente tehnice de supraveghere pe timp de noapte tip Nestor și de alte echipamente tehnice care să detecteze trecerea ilegală a frontierei în orice condiții meteo. Luarea în considerare (planificarea) a suplimentării mijloacelor tehnice de supraveghere și detecție	Proces în derulare. Se derulează permanent. Instalarea echipamentelor fixe de supraveghere se defășoară în conformitate cu analiza de risc, proiectul derulându-se în continuare.

PTF – punct de trecere a frontierei

Frontiere AERIENE: 9 măsuri

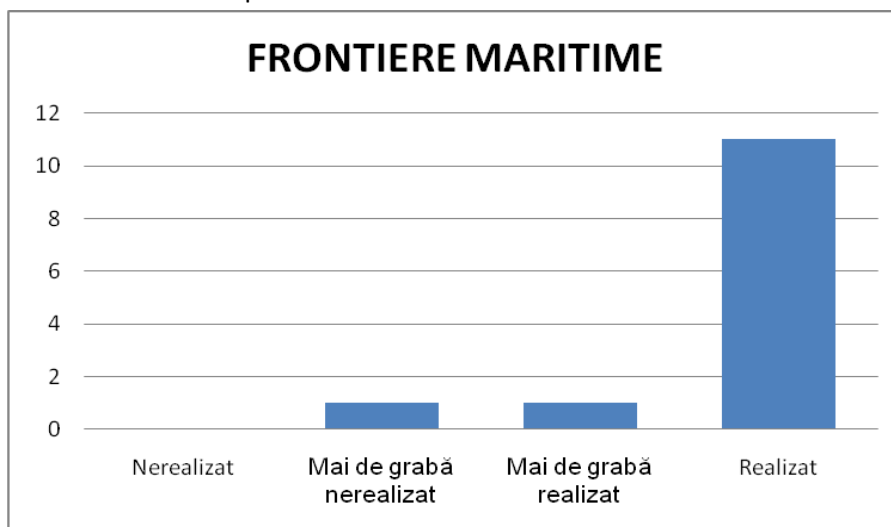
Misiunea de evaluare s-a desfășurat în noiembrie 2009. Raportul de evaluare recomandă o re-vizitare a infrastructurii celor două Aeroporturi - Otopeni și Timișoara. În perioada 15-17 noiembrie 2010 a avut loc vizita de re-evaluare care a concluzionat că România este pregătită să implementeze acquis-ul Schengen în totalitate, pe domeniul vizat.

Măsura / recomandare Sch-Eval	Explicație / Stadiu
Necesitatea adoptării legislației naționale și a practicilor administrative cu privire la implementarea răspunderii transportatorilor în deplină concordanță cu Directiva Consiliului 2001/51/CE din 28 iunie 2001 în ceea ce privește cuantumul amenzilor și aplicarea sancțiunilor pecuniare în toate cazurile	Proces în derulare. Proiectul este încă în procedură de avizare interministerială. S-a pierdut incredibil de mult timp cu această procedură birocratică.

Frontiere MARITIME: 13 măsuri

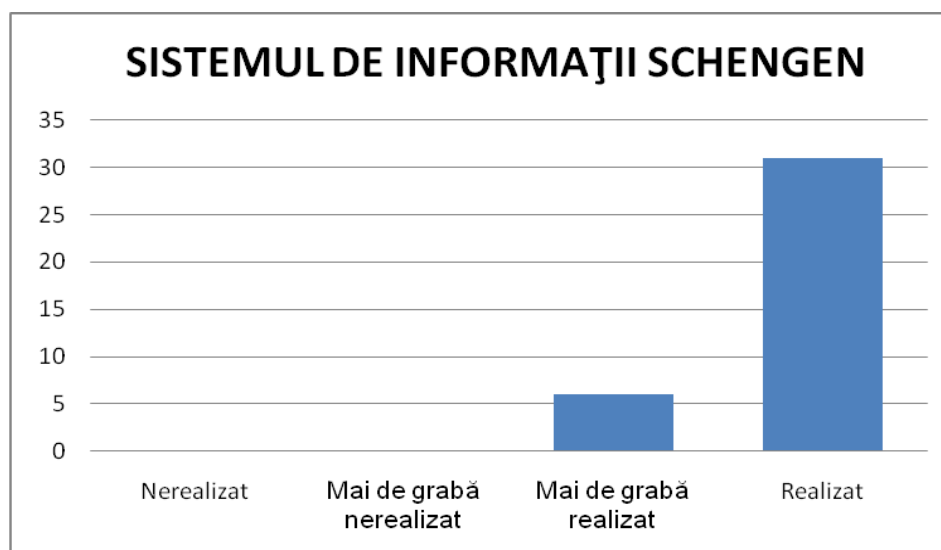
Misiunea de evaluare s-a desfășurat în septembrie 2009. Raportul de evaluare nu recomandă o re-evaluare ci doar măsuri de follow-up.

Măsura / recomandare Sch-Eval	Explicație / Stadiu
Alinierea legislației privind răspunderea transportatorilor și practica administrativă de sancționare cu amendă a transportatorilor în acord cu Decizia Consiliului 2001/51/EC 2001	Proces aflat în derulare.
Instalarea mijloacelor tehnice fixe de supraveghere de-a lungul Dunării și completarea capacităților acestora cu echipamente mobile, precum dube echipate cu termocamere.	Este în curs de implementare în cadrul proiectului cu EADS de construire a sistemului de supraveghere la Dunăre, pe brațul Chilia. Dunărea nu reprezintă o zonă de risc.

SISTEMUL DE INFORMAȚII SCHENGEN: 37 măsuri

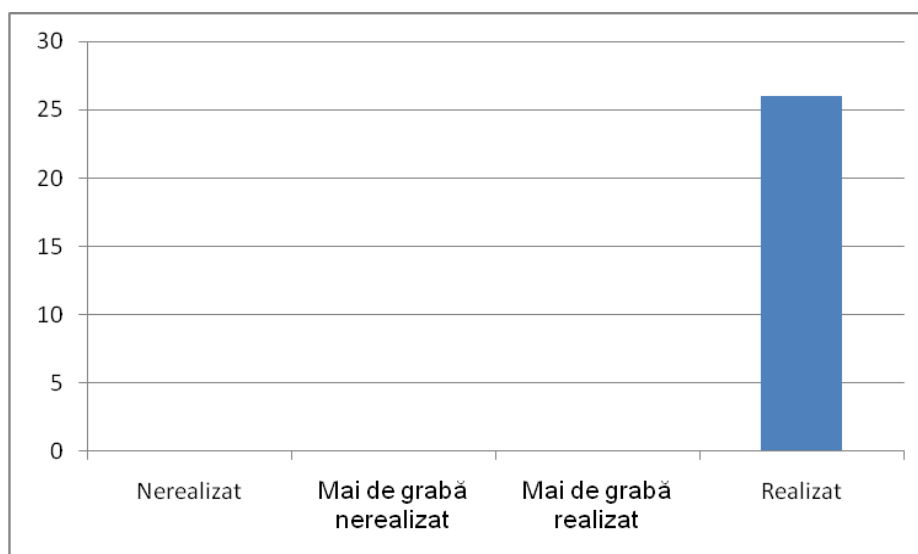
Misiunea de evaluare a avut loc în perioada 06-10 decembrie 2010. Raportul rezultat a fost unul pozitiv.

Având în vedere caracterul secretizat al acestui subiect, nu vom detalia măsurile din domeniul SIS ce mai trebuie implementate putând cauza probleme de ordin operativ. Ne rezumăm astfel la reprezentarea grafică de mai sus care reflectă situația măsurilor implementate în acest domeniu.

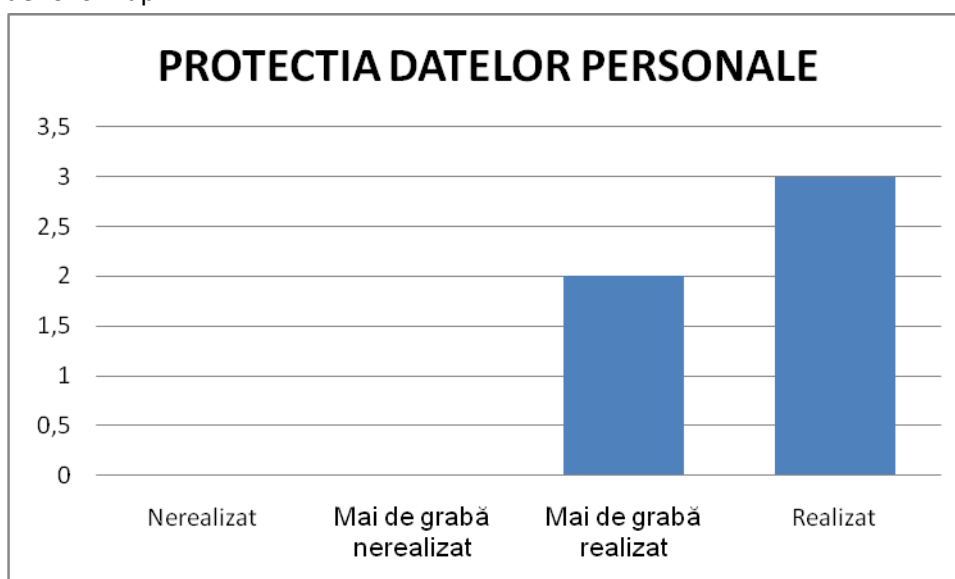
Biroul SIRENE (Supplementary Information Requested at the National Entries) : 37 măsuri

SIRENE reprezintă interfața umană a SIS, este unicul punct în contactul cu celelalte state membre. Scopul înființării SIRENE constă în necesitatea schimbului de informații la nivelul tuturor statelor Schengen, în cadrul cooperării polițienești internaționale derulate între Statele Membre. Biroul Sirene are ca principal rol specific responsabilitatea furnizării de informații în timp real utilizatorului final, cu posibilitatea completării informației cu date suplimentare, în cel mai scurt timp.

Protecția datelor personale: 5 măsuri

Misiunea de evaluare s-a desfășurat în aprilie 2009. Raportul de evaluare nu recomandă o re-evaluare, ci doar măsuri de follow-up.

Măsura / recomandare Sch-Eval	Explicație / Stadiu
Alocarea unui nou sediu destinat ANSPDCP în vederea desfășurării activității acestuia în bune condiții	Se caută soluții pentru relocarea ANSPDCP
Mărirea schemei de personal a ANSPDCP, având în vedere creșterea volumului de muncă a instituției ca urmare a numărului mare de plângeri adresate acesteia și mai ales în perspectiva sporirii atribuțiilor legate de protecția datelor cu caracter personal, după conectarea României la SIS și aderarea la Spațiul Schengen.	S-a re-evaluat situația și s-au reîmpărțit atribuții. Chiar dacă schema de personal nu a fost mărită, ANSPDCP funcționează în condiții optime.

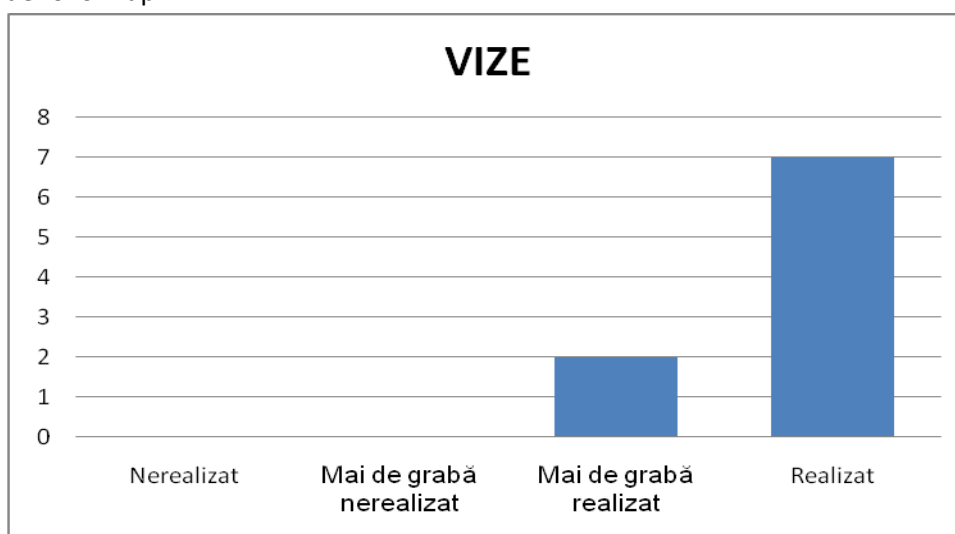
Cooperare polițienească: 5 măsuri

Misiunea de evaluare s-a desfășurat în aprilie 2009. Raportul de evaluare nu recomandă o re-evaluare.

VIZE: 9 măsuri

Misiunea de evaluare s-a desfășurat în aprilie 2009. Raportul de evaluare nu recomandă o re-evaluare, ci doar măsuri de follow-up.

Măsura / recomandare Sch-Eval	Explicație / Stadiu
<p>Amendarea legislației cu privire la regimul străinilor în vederea introducerii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - conceptului de viză uniformă; - prevederilor referitoare la prelungirea vizelor uniforme și la principiile comune de anulare, revocare sau scurtare a perioadei de validitate a vizei uniforme; - noțiunii de viză cu valabilitate teritorială limitată; - posibilității ca România să fie reprezentată sau de a reprezenta un alt stat membru în emiterea de vize; - dreptului la apel în caz de refuz al solicitării de viză precum și a notificării motivelor de refuz în legislația națională; - posibilității ca asigurarea medicală să acopere perioada de ședere pentru care este solicitată viza; - obligativității ca la solicitarea vizei, străinii să posede asigurare medicală în acord cu prevederile art.15 din cadrul Codului Comunitar de Vize 	<p>Este vorba despre modificarea și completarea OUG nr.194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în vederea armonizării sale cu Convenția Schengen</p> <p>În acest moment legislația se află în procedură de avizare interinstituțională.</p> <p>S-a pierdut în mod nejustificat timp cu această procedură birocratică.</p>
<p>Implementarea Sistemului Informatic de Vize la nivelul consulatelor și a punctelor de trecere a frontierei.</p>	<p>Proces în derulare, care depinde de operaționalizarea VIS la nivel european.</p> <p>Nu influențează aderarea la spațiul Schengen.</p> <p>Sistemul nu este gata la nivel european.</p>

ABSORBȚIA FONDURILOR ALOCATE PRIN FACILITATEA SCHENGEN ȘI ALTE FINANȚĂRI

1. Facilitatea Schengen

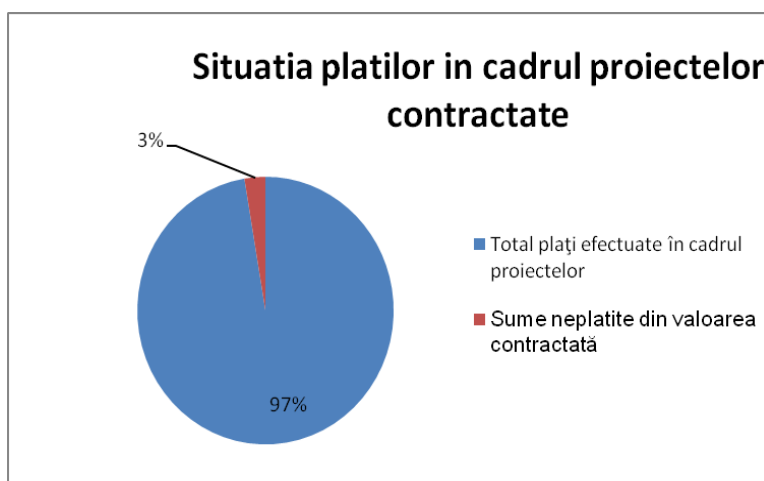
Facilitatea Schengen este un fond european constituit ca parte a unui instrument financiar temporar denumit „Facilitatea Schengen și Fluxurile de numerar”, destinat sprijinirii Bulgariei și a României în perioada dintre data aderării și 31 martie 2010 în vederea finanțării acțiunilor la noile frontiere externe ale Uniunii, pentru punerea în aplicare a acquis-ului Schengen și controlul frontierelor.

		Plăți luna septembrie (intermediare)	Plăți luna decembrie (totale)
A. Total Facilitatea Schengen	602,469,345	-	-
B. Valoarea contractată a proiectelor finanțate	362,465,442		
C. Plăți făcute la nivelul anului 2010		154,039,602	352,917,950
D. Sume necheltuite în cadrul proiectelor		208,425,840	9,551,395
E. Sumă necheltuită din facilitatea Schengen			249,551,395

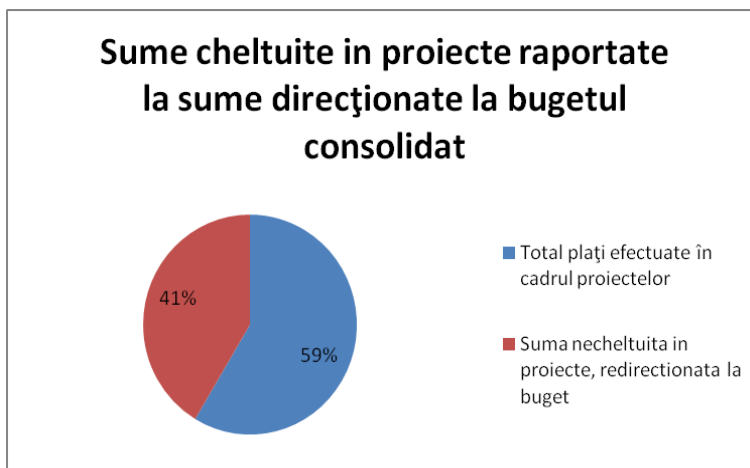
Interpretarea tabelului

- A. Suma este compusă din valoarea alocată de către UE la care se adaugă dobânzi.
- B. Reprezintă cât anume s-a contractat pe baza procedurilor de achiziție în cadrul programului. Au fost finanțate proiecte ale căror obiective și măsuri le detaliem mai jos.
- C. Reprezintă plățile efectuate în luna septembrie și respectiv până la 31 decembrie 2010. Observăm că majoritatea banilor au fost chetuiți târziu, „pe ultima sută de metri” a programelor de finanțare. Achizițiile s-au derulat greoi/târziu iar principalele rezultate au apărut târziu.
- D. Reprezintă sumele necheltuite în cadrul proiectelor ($D = B - C$)
- E. Suma care nu a fost cheltuită din programarea inițială (A). Aici $E = A - B + D$ final.

Fondurile necheltuite din Facilitatea Schengen nu se returnează, ci trec la bugetul consolidat pentru componenta fluxurilor de numerar (H.G. nr.620/2007). Din acest punct de vedere putem spune că România nu a pierdut banii alocați din Facilitatea Schengen deoarece acești bani nu se returnează așa cum se întâmplă de exemplu, în cazul instrumentelor structurale.

Tratatul de aderare prevede ca cel puțin 50% din alocarea în cadrul Facilității Schengen și pentru fluxurile de numerar să se utilizeze pentru „componenta Schengen”, destinată sprijinirii statului membru în îndeplinirea obligației acestuia de a finanța acțiuni la noile frontiere externe ale Uniunii, pentru punerea în aplicare a *acquis*-ului Schengen și a controalelor la frontiera externă. Procentul efectiv utilizat pentru componenta Schengen trebuie stabilit de autoritățile statului membru, cu respectarea prevederii menționate mai sus.

Tratatul de aderare nu conține prevederi referitoare la utilizarea sumelor alocate pentru componenta de îmbunătățire a fluxurilor de numerar a Facilității. Din informațiile primite de la Comisia Europeană și confirmate de experiența altor state membre dintre cele zece care au aderat în anul 2004, rezultă că modalitatea de utilizare a acestora rămâne exclusiv la latitudinea statului membru.

Fondurile Facilitatea Schengen sunt utilizate în vederea efectuării plăților aferente Programului Indicativ Facilitatea Schengen până la data de 31 decembrie 2010.

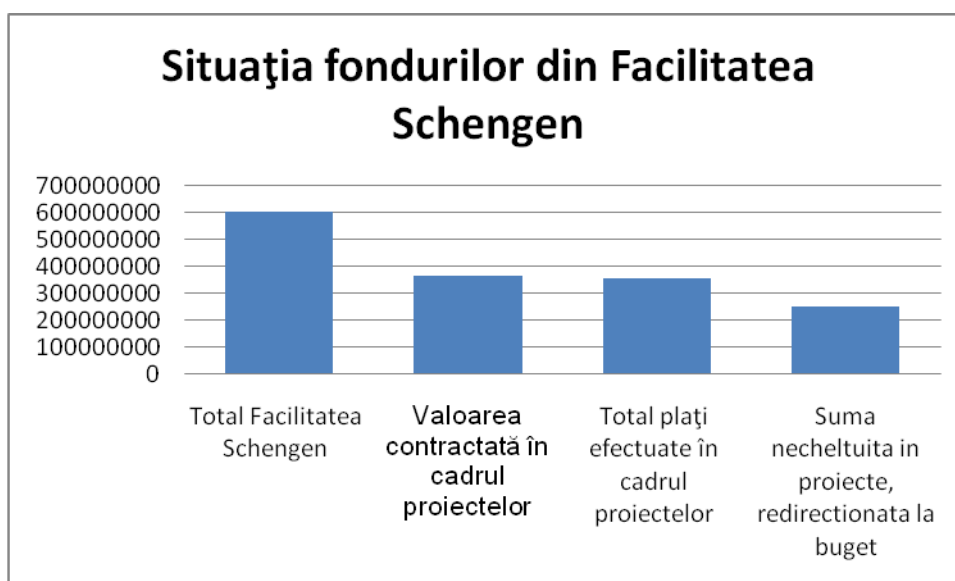
Programul Indicativ Facilitatea Schengen cuprinde un număr de 21 proiecte subscrise următoarelor obiective:

- a) întărirea controlului și a perimetrului de supraveghere la frontierele externe, precum și a capacității de protecție împotriva criminalității transfrontaliere (4 proiecte);
- b) intensificarea abilităților de control prin creșterea capacității de stocare a datelor și a accesului la informații (17 proiecte).

Principalele acțiuni finanțate prin intermediul Fondului Facilitatea Schengen sunt:

- extinderea implementării Sistemului Informatic Național de Semnalări (SINS) la nivel național;
- dotarea cu terminale TETRA a structurilor Ministerului Administrației și Internelor;
- extinderea infrastructurii de chei publice (PKI) la nivelul sistemelor informatice sectoriale din cadrul Ministerului Administrației și Internelor;
- realizarea extinderii Rețelei de Comunicații Integrate Voce – Date (RCVD) a Ministerului Administrației și Internelor pentru asigurarea suportului de comunicații, la nivel de acces, necesar structurilor MAI care concurează la constituirea mediului informatizat de cooperare european în domeniul afacerilor interne, în general, precum și în domeniul Schengen;
- întărirea capacității sistemului informatic al Poliției Române, necesar implementării Sistemului Informatic Schengen generația a II-a (SIS II);
- crearea aplicației SIRENE și investiții în infrastructura, achiziționarea de echipament tehnic și de calcul în vederea operaționalizării Biroului SIRENE;

- modernizarea sistemului IT al Oficiului Român pentru Imigrări, corelat cu SIS II și Sistemul Informatic de Vize (VIS);
- realizarea și integrarea în sistemul informatic al Oficiului Român pentru Imigrări a unei biblioteci virtuale care să cuprindă specimene ale documentelor de identitate, călătorie și stare civilă folosite de străini pe teritoriul României, inclusiv cu o descriere a elementelor de siguranță ale acestora;
- asistență tehnică pentru pregătirea condițiilor necesare implementării ulterioare a sistemelor FADO și APIS;
- întărirea controlului la frontierele externe prin creșterea mobilității navale, fluviale și terestre a echipelor Poliției de Frontieră Română;
- modernizarea și ajustarea /re-configurarea patrimoniului imobiliar pentru a corespunde noilor/viitoarelor cerințe ale supravegherii și controlului la frontierele externe;
- modernizarea Consulatelor la standarde Schengen și realizarea unui Centru de pregătire pentru personalul cu atribuții consulare;
- dezvoltarea Sistemului Național de Informare privind vizele (NS-VIS);
- extensia și consolidarea rețelei de comunicații integrate WAN-ATM la nivelul orașelor din România pentru asigurarea fluxului necesar de informații pentru instituțiile publice guvernamentale, până la nivelul structurilor teritoriale;
- realizarea interfeței de validare și preautentificare pentru utilizatorii SINS, alții decât Ministerul Administrației și Internelor.

2. Fonduri PHARE

- fonduri Phare alocate: 94,000,000 Euro;
- cofinanțare alocată: 30,000,000 Euro.

Poliția de Frontieră Română a beneficiat de fonduri consistente prin programele PHARE 1999 – 2005 pentru a asigura și securiza frontierele de stat și pentru a administra eficient supravegherea și controlul frontierelor externe ale Uniunii Europene. Din acești bani au fost finanțate acțiuni precum:

- Întărirea controlului și supravegherii frontierelor externe, prin creșterea mobilității terestre, fluviale și maritime a Poliției de Frontieră;

- Dotarea cu echipamente IT și detecție a punctelor de trecere a frontierei;
- Implementarea sistemului integrat de observare și control al traficului maritim pe coasta Mării Negre, SCOMAR;
- Extinderea sistemului de comunicații voce-date în județele Suceava și Botoșani;
- Implementarea sistemului de comunicații mobile TETRA în județele Iași, Vaslui și Galați;
- Implementarea infrastructurii de comunicații în județul Caraș Severin;

Asimilarea acestor fonduri a mai contribuit și la modernizarea și reconstrucția instituțională a Poliției de Frontieră, la armonizarea cadrului legislativ – procedural cu cele mai bune practici și standarde comunitare, la instruirea și profesionalizarea personalului.

După estimarea autorităților române, eforturile de finanțare cumulate (UE + stat candidat) se aproprie de suma de 1,2 miliarde euro⁶. De asemenea, au fost cheltuite și importante sume de la bugetul național sau din credite externe. De exemplu, Sistemul Integrat pentru Securitatea Frontierei de Stat a României a fost alimentat cu fonduri încă din anul 2005, iar la nivelul anului 2009 au fost alocate 440 milioane din care au fost chetuiți aproximativ 260 de milioane. Un alt caz în care s-au folosit fonduri naționale sunt aeroporturile cărora li se amenajează terminale Schengen. Doar pentru Aeroportul Internațional Henri Coandă București (Otopeni), Ministerul Transporturilor a investit 60 milioane de euro.

Estimarea se referă la ultimii cinci ani și include și fondurile de preaderare.

⁶ Sumă neverificată de CRPE. Suma a fost înaintată de către Președintele României și reprezentanți ai Ministerului Administrației și Internelor.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Concluzii

România are de luptat atât cu percepții negative cât și cu realități negative. Percepțiile negative afectează procesul tehnic de accesare la Spațiul Schengen. Aceste percepții au la bază realități negative cum ar fi neîndeplinirea unor angajamente asumate în momentul aderării la Uniunea Europeană în anul 2007. Aceste realități se referă în principal la Mecanismul de Verificare și Cooperare pe Justiție, mecanism ce face parte dintr-o procedură de evaluare paralelă și fără legătură reală și obiectivă cu procesul Schengen.

România îndeplinește acquis-ului Schengen și este pregătită să adere la spațiul Schengen. Nu există niciun raport care recomandă re-evaluarea României pe vreunul dintre domeniile evaluate.

Acolo unde nu au fost implementate toate recomandările survenite în urma vizitelor de evaluare autoritățile române au luat măsuri alternative pentru a oferi soluții provizorii până ce recomandările vor fi implementate în totalitate.

Procesul de aderare la Schengen a fost neglijat de factorii politici o foarte lungă etapă de timp. Majoritatea condițiilor tehnice au fost îndeplinite în ultima etapă, mai exact la nivelul anului 2010.

Chiar dacă procesul Schengen a fost declarat prioritate zero, nu toată administrația publică a înțeles acest lucru. Desele schimbări de miniștri și de secretari de stat au afectat puternic prima parte a procesului care a suferit din cauza lipsei de coerență și a stabilității pe funcții. Nu a existat o persoană cu suficientă putere politică care să rezolve blocajele intervenite iar acest lucru s-a acutizat după demisia lui Vasile Blaga din luna octombrie 2010.

S-au înregistrat întâzieri, termenele de finalizare asumate în diferitele planuri de acțiune au fost de multe ori redefinite și împinse din ce în ce mai aproape de data preconizată aderării. Cu toate acestea, procesul în sine a mers bine, România beneficiind de experiența și capacitățile administrative dezvoltate în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

România și-a făcut temele tehnice. Contextul politic îi este nefavorabil din cauza neîndeplinirea altor obligații asumate și din cauze subiective (contexte politice interne, reticența cu privire la imigrație) din cadrul unor state membre.

Recomandări

Pentru autoritățile române

Continuarea îndeplinirii în mod cât mai rapid a măsurilor recomandate de către experții Sch-Eval survenite în urma vizitelor de evaluare. Acest fapt demonstrează seriozitate și angajamentul față de securizarea granițelor Uniunii Europene.

Adoptarea în regim de urgență a legilor/strategiilor rămase restante, astfel încât România să se prezinte în momentul Consiliului JAI cu temele complet făcute.

În eventualitatea (destul de probabilă) a amânării accederii României la Spațiul Schengen, România va trebui să vizeze atingerea acestei ținte pe perioada Președinției Ungare a Uniunii Europene.

Inițierea unor relații bilaterale cu statele care se opun aderării României la Spațiul Schengen (Franța, Germania, Finlanda) pentru a oferi garanții suplimentare că România respectă aquis-ul Schengen.

Continuarea reformelor în justiție și luarea tuturor măsurilor anti-coruupție necesare pentru a satisface condițiile asumate în Cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare. Chiar dacă nu există o legătură formală între cele două procese, s-a demonstrat că în plan politic există implicații de natură să afecteze parcursul României către Spațiul Schengen.

Opiniile exprimate nu implică automat poziția tuturor experților afiliați CRPE sau a altor instituții și organizații partenere CRPE.

Credit foto copertă: Éole via Flickr

© CRPE ianuarie 2011

Centrul Român de Politici Europene

Gheorghe Pop de Basesti 43-45

ap. 5, Bucuresti - 2

office@crpe.ro

Tel. +4 0371.083.577

Fax. +4 0372.875.089

Pentru mai multe detalii despre CRPE vizitați pagina www.crpe.ro